

ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI NO: 04

**1. ULUSLARARASI
BİLİM, SANAT VE TOPLUMDA
ÂŞIKLIK GELENEĞİ SEMPOZYUMU
-ÂŞIK VEYSEL-
21-23 Mart 2024**

**I. INTERNATIONAL
SYMPOSIUM ON MINSTRELSY TRADITION
IN SCIENCE, ART AND SOCIETY
-ÂŞIK VEYSEL-
21-23 March 2024**

**BİLDİRİ KİTABI / FULL TEXT
2024**

ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI NO: 04

**I. ULUSLARARASI
BİLİM, SANAT VE TOPLUMDA ÂŞIKLIK GELENEĞİ
SEMPOZYUMU
-ÂŞIK VEYSEL-
21-23 Mart 2024**

**I. INTERNATIONAL
SYMPOSIUM ON MINSTRELSY TRADITION
IN SCIENCE, ART AND SOCIETY
-ÂŞIK VEYSEL-
21-23 March 2024**

**BİLDİRİ KİTABI
FULL TEXT**

ANKARA / 2024

Editör Kurulu

Prof. Dr. Zafer KURTASLAN
Prof. Dr. Gökhan EKİM
Öğr. Gör. Dr. Gülçin Tuğba NURDAN
Araş. Gör. Tolgahan TİKTAŞ

Yayın Koordinatörü

Doç. Dr. Hasan DELEN

Kapak Tasarım

Ressam Funda İYCE TUNCEL

Grafik Tasarım

Mustafa SÖNGÜN
Sezer BEDİR

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Yönetim Kurulu'nun 04.09.2024 tarih ve 54 no'lu kararıyla yayımlanmıştır.

E-ISBN: 978-625-97912-2-7

e-Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, Bu e-kitabın basım, yayım ve satış hakları Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin izni alınmadan e-kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında üniversitemize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

İletişim Bilgileri

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Yayınları
Turan Güneş Bulvarı Yukarı Dikmen Mahallesi, Neşet Ertaş Caddesi,
No: 4 PK: 06550 Oran Çankaya / ANKARA
Tel: +90 312 486 0386 – E-posta: yayin@mgu.edu.tr

DESTEK VEREN KURULUŐLAR

ONUR KURULU

Dr. Serdar ÇAM (Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı)
Prof. Dr. Erhan ÖZDEN (Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Rektörü)
Prof. Dr. Mehmet Naci BOSTANCI (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörü)
Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABI (Amasya Üniversitesi Rektörü)
Serkan KAYALAR (TİKA Başkanı)
Prof. Dr. Şeref ATEŞ (Yunus Emre Enstitüsü Başkanı)
Ömer Faruk BELVİRANLI (Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürü)
Prof. Dr. Umay GÜNAY (Emekli Akademisyen)
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU (Emekli Akademisyen)
Prof. Dr. Öcal OĞUZ (UNESCO Türkiye Milli Komisyon Başkanı, Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali YAKICI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mete TAŞLIOVA (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Hacettepe Üniversitesi)
Lokman AYVA (Türkiye Beyazay Derneği Başkanı)
Abdurrahman KURTASLAN (Engelli Eğitim Kültür Sağlık Spor Vakfı Başkanı)
Metin TURAN (Araştırmacı-Yazar)
Nail TAN (Araştırmacı-Yazar)

YÜRÜTME KURULU

Prof. Dr. Erhan ÖZDEN (Başkan)
Prof. Dr. Zafer KURTASLAN
Prof. Dr. Gökhan EKİM
Prof. Dr. Merdan GÜVEN
Prof. Dr. Ahmet FEYZİ
Prof. Dr. S. Dilek YALÇIN ÇELİK

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Gökhan EKİM (Başkan)
Prof. Dr. Abdullah AKAT
Prof. Dr. Abdurrahman TARİKÇİ
Prof. Dr. Ahmet FEYZİ
Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE
Prof. Dr. Ali YAKICI
Prof. Almasbek ALMATOV
Prof. Dr. Amirgazin Kayyrtai JAKUPOVİCH
Prof. Dr. Armağan ELÇİ
Prof. Dr. Auez BAİDİBEKOV
Prof. Dr. Ayten KAPLAN
Prof. Dr. Barış DEMİRCİ
Prof. Dr. Barış ERDAL
Prof. Dr. Barış KARAELEMA
Prof. Dr. Başak İlhan HARMANCI
Prof. Dr. Berkimbayev Kamalbek MEİRBEKOVİCH
Prof. Dr. Berrak TARANÇ
Prof. Dr. Cenk GÜRAY
Prof. Dr. Çağatay AKENGİN
Prof. Dr. Ersen VARLI

Prof. Dr. Feyzan GÖHER
Prof. Dr. Fikri SOYSAL
Prof. Dr. Gülay MİRZAOĞLU
Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ
Prof. Dr. Hikmet TOKER
Prof. Dr. Irene MARKOFF
Prof. Jorge Castro RIBEIRO
Prof. Khussainova Gulzada ANUAROVNA
Prof. Dr. Koray DEĞİRMENCİ
Prof. Dr. Kuandık ERALİN
Prof. Lela GELEİSHVİLİ
Prof. Dr. Lilian M. Tonella TÜZÜN
Prof. Dr. Maja Ackar ZLATAREVIĆ
Prof. Malgorzata ZAREBİNSKA
Prof. Dr. Mauricio Funcia de BONIS
Prof. Dr. Mehtap DEMİR GÜVEN
Prof. Dr. Merdan GÜVEN
Prof. Dr. M. Hakan CEVHER
Prof. Muhtar Kazımoğlu İMANOV
Prof. Dr. Nilgün DOĞRUSÖZ
Prof. Dr. Nurali Merekebayuli ADAMKULOV
Prof. Dr. Okan Murat ÖZTÜRK
Prof. Dr. Oya LEVENDOĞLU
Prof. Dr. Özlem DOĞUŞ VARLI
Prof. Dr. Safa YEPREM
Prof. Dr. Samuratova Tattigul KAKENOVNA
Prof. Dr. Saule ZHOLDASBEKOVA
Prof. Dr. Selim DOĞAN
Prof. Dr. Sevilay ÇINAR
Prof. Dr. S. Dilek YALÇIN ÇELİK
Prof. Susana SARDO
Prof. Dr. Zafer KURTASLAN
Prof. Dr. Zeki NACAĞÇI
Prof. Dr. Ziyadxan ALİYEV
Doç. Dr. Aisulu KOPONOVA
Doç. Dr. Alper BÖREKÇİ
Doç. Dr. Aynur İBRAHİMOVA
Doç. Dr. Emrah HATİPOĞLU
Doç. Dr. Hasan DELEN
Doç. Dr. İsmet KARADENİZ
Doç. Dr. Jazire BAIZHANOVA
Doç. Dr. Karim MİRZAE
Doç. Dr. Kuttybekova Güljan TULEPBAYEVNA
Doç. Dr. Mehmet SÖYLEMEZ
Doç. Dr. Mübariz ALİYEV
Doç. Dr. Onur Güneş AYAS
Doç. Dr. Özgür ÇELİK
Doç. Dr. Şeyma ERSOY ÇAK

Dr. Öğr. Üyesi Elif NUN GÖKÇE
Dr. Öğr. Üyesi Eren Can YILDIZ
Dr. Öğr. Üyesi Filiz GÜRER YÜCEL
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ŞİMŞEK
Dr. Öğr. Üyesi Milad SALMANI
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ulaş ATASOY
Dr. Öğretim Üyesi Nasiba SABİROVA
Dr. Öğr. Üyesi Özay ÖNAL
Dr. Öğr. Üyesi Serkan GÜNALÇİN
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman FİDAN
Dr. Öğr. Üyesi Zeki AKÇAM
Dr. Öğr. Üyesi Zeki YILDIRIM
Dr. Doğan KAYA
Dr. Ekrem DESTANOV
Dr. Ethem BAYMAK
Dr. Hande SAĞLAM
Dr. Hatice ESEDOVA
Dr. Krzysztof NIEGOWSKI
Dr. Mehmet YARDIMCI
Dr. Robert ADAMCZAK
Dushkin Alexey MİHAYLOVIÇ
Felipe Vargas MAGDALENO
Gabriele SCHAFFARTZİK
Mirsade BALJİÇ
Natalia YAMPOLSKAIA

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Zafer KURTASLAN
(Başkan)
Prof. Dr. Ahter DESTAN
Prof. Dr. Kazım ÇOKOĞULLU
Prof. Ruhi KONAK
Doç. Dr. Derya Çini ŞİMŞEK
Doç. Ebru ÇATALKAYA GÖK
Doç. Dr. Ozan BELGE
Dr. Öğr. Üyesi Adem KILIÇ
Dr. Öğr. Üyesi Ali KALKAN
Dr. Öğr. Üyesi Ebru ATICI
Dr. Öğr. Üyesi Emrah GÖKÇE
Dr. Öğr. Üyesi Filiz GÜRER YÜCEL
Dr. Öğr. Üyesi Huriye ÇELİKCAN
Dr. Öğr. Üyesi Serkan DEMİREL
Öğr. Gör. Dr. Gülçin Tuğba NURDAN
Öğr. Gör. Abdulkerim TURKAYA
Öğr. Gör. Ali YILMAZ
Öğr. Gör. Berk Tunga TAŞ
Öğr. Gör. Betül KAYHAN
Öğr. Gör. Birsen OĞUZ ERDİNÇ

Öğr. Gör. Cem TÜRKAY
Öğr. Gör. Deniz ŞAHİN
Öğr. Gör. Eren BEKTAŞ
Öğr. Gör. Emin KARADAYI
Öğr. Gör. Haluk Doğan GÜNEŞ
Öğr. Gör. Hüseyin Berkay ŞİRİN
Öğr. Gör. İlyas MİRZAYEV
Öğr. Gör. Mehmet Alişan BUDAK
Öğr. Gör. Mehmet ÜÇER
Öğr. Gör. Müzeyyen BİLGİÇ
Öğr. Gör. N. Gökay BAZ
Öğr. Gör. Oğuzhan AÇIKGÖZ
Öğr. Gör. Ruveyda Sultan ÜNVER
Öğr. Gör. Salih GÜNDOĞDU
Öğr. Gör. Serkan ÇOLAK
Öğr. Gör. Yağızcan KESKİN
Öğr. Gör. Yunus EMRE

SEMPOZYUM SEKRETARYASI

Arş. Gör. Dođuhan Eren KARACAN
Arş. Gör. Durmuş Ali ÖZTÜRK
Arş. Gör. Faruk Eren AKÇAY
Arş. Gör. Malik Enes ŞAFAK
Arş. Gör. Mert ERGÜL
Arş. Gör. Mehmet Bahattin ACAR
Arş. Gör. Mücahit KOL
Arş. Gör. Özge YAHŞI
Arş. Gör. Dr. Selim TAN
Arş. Gör. Seyfullah ÖZBAYRAK
Arş. Gör. Tolgahan TIKTAŞ
Arş. Gör. Tuğçe AKKAYA
Arş. Gör. Uğur BALOĞLU

<p style="text-align: center;">Birinci Gün (Perşembe) 21.03.2024</p>
<p style="text-align: center;">PANEL: TÜKENMEZ HAZİNE ÂŞIK VEYSEL 14.30 - 16.00 Âşık Veysel Salonu</p>
<p style="text-align: center;">Oturum Başkanı: Prof. Dr. Umay GÜNAY</p>
<p style="text-align: center;">Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU- Âşık Edebiyatının Önemli Sorunları</p>
<p style="text-align: center;">Prof. Dr. Ali YAKICI- Âşıklık Geleneğinin Sürdürülebilir Olmasında Örnek Bir Rol Model: Âşık Veysel</p>
<p style="text-align: center;">Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU- Cumhuriyet Döneminin Dede Korkut'u: Âşık Veysel</p>
<p style="text-align: center;">Doç. Dr. Hafız KERİMOV-Anadolu-Azerbaycan Ozan-Âşık Geleneği Bağlamında Âşık Veysel'in Yaratıcılığı</p>

1.Oturum 16.30 - 18.30 Âşık Şeref Taşlıova Salonu	2.Oturum 16.30 - 18.30 Âşık Veysel Salonu
<p>Oturum Başkanı: Prof. Dr. Dilek YALÇIN ÇELİK</p>	<p>Oturum Başkanı: Prof. Dr. Burhan YILMAZ</p>
<p>Öğr. Gör. Mehmet Akif AĞTAŞ “Kültürel Mirasın Görselleştirilmesi Konusunda Yapay Zeka Destekli Tasarımlar “Âşıklık Geleneği ve Âşık Veysel Eserlerinin Görselleştirilmesi”</p>	<p>Prof. Dr. Attila ÖZDEK, Öğr. Gör. Gökhan KULAY “Âşık Veysel ve Sazı Üzerine Bazı Tespitler”</p>
<p>Dr. Zeynep ZELAN “Kültürel Belleğin Sosyal Medya İle Yeniden Üretimi: Âşık Veysel Örneği”</p>	<p>Prof. Dr. İlgar İMAMVERDİYEV, Ali İMAMVERDİ “Türk Dünyasında Yeni Orijinal Tar Yapımının Mucidi Gaziantep’li Mustafa Akkaya”</p>
<p>Dr. Öğr. Üyesi Serkan KARATAY “Çevrimiçi Akıfta Şıklık: Âşık Veysel’in Spotify’da İçerik Açısından Temsili”</p>	<p>Doç. Dr. Caner YEDİKARDEŞ “Âşık Veysel’in Gözlerinden Yansıyan Işık: Sanatın Sınırsızlığı”</p>
<p>Dr. Öğr. Üyesi Fırat TAŞ “Âşıklık, Popüler Kültür ve Patronaj O Ses Türkiye’de Bir Âşık”</p>	<p>Prof. Dr. Tahir ORUÇOV “Âşık Veysel ve Azerbaycan”</p>
<p>Dr. Sevda ARSLAN “Gelenekten Moderne Bir Usta Çırac Deneyimi: Âşık Veysel Fikret Kızılok İlişkisi”</p>	<p>Dergah ACUN “Âşıklık Geleneği İçerisinde Âşık Davut Sulari’nin Bağlama İcrası”</p>

3.Oturum 16.30-18.30 Âşık Yaşar Reyhani Salonu	4.Oturum 16.30-18.30 Âşık Davut Sulari Salonu
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ali KAFKASYALI	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Aynur Aydın İbrahimov
Dr. Sacide ÇOBANOĞLU “Âşık Veysel Poetikasında Albert Camus’nun Saçma Etiği Bağlamında Halkbilimsel Temellendirme”	Doç. Dr. Tuğba YILMAZ “Âşık Veysel Örneğinden Hareketle Yaratıcılık ve Travma Sonrası Büyüme Arasındaki Bağlantılar”
Doç. Dr. Meleyke MEMMEDOVA “Veysel’in Hayat Hikayesinin, Çevresinin Âşık Gibi Yetişmesinde Rolü ve Psikolojisine, İç Dünyasına Olan Etkisinin Sanatına Yansımaları”	Doç. Dr. Emine ÇAKIR “Âşık Biyografilerinde “Engelli Olmak Âşıklığa Engel Mi?”
Dr. Ferya ÇALIŞ MİNKAN “Âşıklık Geleneğinde “İthal Damat” ve “İthal Gelin” Kavramları Üzerine Bir İnceleme”	Mahmut BALTA “Engelliliğin Toplumsal Temsilinde Bir Sanatçı Olarak: Âşık Veysel”
Dr. Öğr. Üyesi Aynur KARAGÖL “Âşık Veysel Albüm Görsellerinin Göstergibilimsel Çözümlemesi”	Rana Betül KARTAL “Âşık Veysel’in Şiirlerinde Beden Algısı”
Dr. Sait SAYAR “Âşıklık Geleneğinde Çoban Mehmet Ocağı ve Bu Ocağa Bağlı Âşıklar”	Can ASLAN “Âşık Veysel’in Şiirleri Üzerinden Bir Ölüm İncelemesi”
5.Oturum: 16.30-18.30 Âşık Murat Çobanoğlu Salonu	
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nedim BAKIRCI	
Ali İMAMVERDİ “Cemil İmamverdioğlu’nun Şiir Dünyasında Müzik Aletleri”	
Aziz Ali ELYAĞUTU "Körüklü Enstrümanlar Eğitimi" Olgusunun, Geçmişten Günümüze, Güzel Sanatlar Eğitimi Sürecinde, Müzik Öğretimi Programları Çerçevesinde, Nicelik ve Nitelik Tanımlaması. Eğitim Öğretimine Dair Kalıcı ve Geçerli Çözüm Önerileri”	
Sinan DOĞAN “Âşık Veysel’de Melodik Ritim Ve İçsel Yolculuk: Lale”	
Ar. Gör. Yakup ESENBOĞA “Çukurova Bölgesi Âşıklık Geleneğinde Âşık Ferrahi’nin Yeri	
(Prof. Dr.) Hayrettin İVGİN “Âşık Veysel’in Ölümünün Ardından Şiir Yazdığımız Âşıklar”	

İkinci Gün (Cuma)	
22.03.2024	
6.Oturum 10.00 - 12.00 Âşık Şeref Taşhova Salonu	7.Oturum 10.00 - 12.00 Âşık Veysel Salonu
Oturum Başkanı: Dr. Doğan KAYA	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Okan Murat ÖZTÜRK
Doç. Dr. Çiğdem AKYÜZ ÖZTOKMAK vd. “Aşık Veysel Şatıroğlu’na İlişkin Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerinin Metaforik Algıları”	Prof. Dr. Feyzan GÖHER BALÇIN “Sibirya’dan Anadolu’ya- Aşık Sazının Mukaddesliği
Öğr. Gör. Hakan ÖZDEMİR “Âşık Veysel Türkülerinin Fonolojik ve Morfolojik Özellikleri”	Doç. Dr. Yegane HÜSEYNOVA “Hayatı Kalp Gözüyle İzleyen Şairler”
Dr. Öğr. Üyesi Emrah GÖKÇE “Âşık Veysel’in Şiirlerinin Muhteva Bakımından Tasnif”	Emekli Öğr. Gör. Feyyaz SAĞLAM “Âşık Veysel Ve Türk Dünyası”
Nevin BÜYÜKKAYA “Aşık Veysel Şiirlerinde Tabiat Metaforu”	Dr. Esra ÇAM “Harezmi Bölgesi Bahşılık Geleneğinin Güncel Durumu Üzerine Bir Değerlendirme”
Prof. Dr. Merziye Necefova “‘Âşık Ali’nin Türkiye Ziyareti” Destanında Muslu Aşık Yiğval ile Söyleşi”	Emrah KAYA “ Harşit Vadisi Âşık İcrasında Gelenekselliğin Dışında Bir Saz ‘Harşit Vadisi Kemeçesi””
8.Oturum 10.00-12.00 Âşık Yaşar Reyhani Salonu	9.Oturum 10.00-12.00 Âşık Davut Sulari Salonu
Oturum Başkanı: Dr. Mehmet YARDIMCI	Oturum Başkanı: Doç. Dr. İlham GESEBOVA
Dr. Mehmet YARDIMCI “Kadın Âşıklarda Âşıklık Geleneklerinden Rüya Sonrası Âşık Olma (Bade İçme)”	Türkan GENÇ “Aşık Ali’nin (İcazet) Şiirlerinde Destan”
Miyase GÜZEL, Prof. Dr. Selçuk PEKER “Kadın Âşıkların Şiirlerine “Eleştirel Söylem Analizi” İle Bir Bakış”	Öğr. Gör. Ecem Tuğçe AKBULUT “Âşık İhsani’nin Siyasallaşma Süreci Üzerine Bir Değerlendirme”
Doç. Dr. Haktan KAPLAN, Prof. Dr. Selçuk Peker “Türk Âşıklık Geleneği İçerisinde Kadın Âşıklar Üzerine Bazı Değerlendirmeler”	Öğr. Gör. Fatma AKIN ÇELEBİ “Aşık Veysel’in Bir Şathiyyesinin Uyumsuzluk Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi”
Dr. Bekarys NURİMAN “Türkiye ve Kazakistan’da Kadın Âşıklar ve Onların Kültürdeki Yeri Üzerinde	Hatice SARGIN “Âşıkların Dilinden Âşık Veysel Şatıroğlu Ve Veysel’in Sanat”

Karşılaştırmalı Bir İnceleme”	
Öğr. Gör. Ezgi TEKİN “Toplumsal Tanıklık ve Bellek Aktarımı Bağlamında şıklık Geleneğine Bir Bakış: Karamanlı Âşık Ongunî”	Yavuz ERTÜRK “Âşık Veysel Şiirlerinde Eşyanın Hikmeti”
10.Oturum 10.00-12.00 Âşık Murat Çobanoğlu Salonu	
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mehmet SÖYLEMEZ	
Doç. Dr. Yavuz Selim KAFKASYALI, Kubilay GÜRBÜZ “Âşık Veysel’in Oda Müziğiyle Yorumlanması ve Popüler Kültür”	
Dr. Öğr. Üyesi Erkan ASLAN “Popüler Kültürde Âşık Veysel ve Âşıklık Geleneği: Katılımcı Sözlüklerde Kullanıcı Yorumları Açısından Netnografik Bir Araştırma”	
M. Murat UÇAR “Popüler Kültürde Çağdaş Bir Ozan: Mabel Matiz”	
Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan MOLO “Sentetik Medya Bağlamında Âşık Veysel’in Şimdiki Zaman Temsili”	
Bilim Uzmanı Sinan DOĞAN “Âşık Veysel’de İnsanlık İdeali Bağlamında İçtimai Meseleler: Evrensellik Boyutu”	

PANEL ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE ÂŞIK VEYSEL
13.30 - 15.00
Âşık Veysel Salonu
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Gökhan EKİM
Prof. Dr. Abdullah AKAT-Doğu Karadeniz’de Âşıklık Geleneği
Mehmet ÖZBEK-Türk Âşık Müziğinin Özellikleri
İhsan ÖZTÜRK-Âşık Veysel’in Uzun İnce Yolundaki Önemli Kilometre Taşları
Bayram Bilge TOKEL-Kadim Geleneğin Modern Zirvesi: ÂŞIK VEYSEL

11.Oturum 15.30 - 17.30 Âşık Şeref Taşlıova Salonu	12.Oturum 15.30 - 17.30 Âşık Veysel Salonu
Oturum Başkanı: Prof. Dr. M. Mete TAŞLIOVA	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Cafer ŞEN
Dr. Öğr. Üyesi Latife ÖZCAN “20. Yüzyıl Âşıklık Geleneğinin Temsilcisi Âşık Şeref Taşlıova’nın Şiirlerinin Sosyolojik Eleştiri Kuramı Çerçevesinde Değerlendirilmesi”	Prof. Dr. Cafer ŞEN “Âşık Veysel’in Şiirinde Kimliği İle Arzuları Arasında Bölünmüş Öznenin Görüngüleri/Fenomenleri”
Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm SADIÇ “Kazakistan’dan Amerika Birleşik Devletleri’ne Seyyah Olarak Âşık Şeref Taşlıova”	Dr. Öğr. Üyesi Gökçe ULUS “Âşık Veysel Şiirlerinin Kierkegaard Felsefesiyle Kesişme Noktaları”
Arş Gör. Tolgahan TİKTAS, Barış ALÇAY “Kızıroğlu Mustafa Bey Eseri Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Âşık Dursun Cevlani ve Âşık Murat Çobanoğlu Örnekleme”	Dr. Öğr. Üyesi Bora YILMAZ “Âşık Veysel’in Şiirlerinde İrfan Anlayışı ve Arayışı”
Eray YILDIZ “Âşık Atışmasında Göstergibilimsel Çözümleme: Âşık Şeref TAŞLIOVA ve Âşık Murat ÇOBANOĞLU Örneği”	Dr. Öğr. Üyesi Açelya OĞUZ EKİCİ “Ormani Baba Şiirlerinin Kent Kültüründeki İcrası, İşlevi, Motivasyonları”
Prof. Dr. M. Mete TAŞLIOVA “Ankara Âşık Fasılları ve “Gençlik Parkı Âşıklar Kiraathanesi”	Prof. Dr. Dilek YALÇIN ÇELİK “Âşık Veysel’in Şiirleri Üzerinden Atatürk Devriminin Özelliklerini Değerlendirmek”
13.Oturum 15.30 - 17.30 Âşık Yaşar Reyhani Salonu	14.Oturum 15.30- 17.30 Âşık Murat Çobanoğlu Salonu
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Feyzan GÖHER BALÇIN	Oturum Başkanı: Prof. Dr. İlgar İMAMVERDİYEV
Doç. Dr. Zeki GÜREL “Âşık Veysel ve Bolu”	Ersin İLHAN “Âşık Veysel ve Tasavvuf”
Öğr. Gör Ali TOKMAK “Türk Mitolojisinde Geyik Motifi ve Anadolu Sözlü Geleneğine Yansımaları”	Aliyeva RUHENGİZ “Aşık mektebi, örneği ve Aşık Veysel”
Barış KÖSE, Ayşenur HARMANDALI, Gizem ŞAHİN, Görkem ARGAC, Zeynep KARATAŞ “Âşıklık Geleneğinin Kuvayi Milliye Kahramanlarının Tanıtımındaki Rolü: Usturumcalı Halil Efe Örnekleme”	Beyza Nur CANATAN “Âşık Veysel ve Atatürk’e Ağıt Şiiri Üzerine”

Emre BATUMLU “Karacaoğlan Şiirlerinde Sayı Sembolizmi”	İlknur KAZAKLI DOĞAN “Âşık Veysel Şiirinde Ad ve Ön Adların Eş Dizimliliği”
Necdet KURT “Âşık Veysel’in Anadolu Dışındaki Bilinirliği ve Etkisi”	Nihal CEBECİ, Dr. Gökhan GÜÇİN, Hilal BOZKURT “Âşık Veysel’in Şiirlerindeki Tasavvufi Öğelerin Halk Dili ile İfade Edilmesi”
	15.Oturum 15.30- 17.30 Âşık Daimi Salonu (Çevrim içi Salon)
	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Ali KALKAN
	Dr. Yıldız YENEN AVCI “Âşık Veysel Şiirlerinde Çiçek Kavramı”
	Eda TÖRÜN “Âşık Veysel Şiirler’inde Mitolojik ve Kozmolojik Unsurların İncelenmesi”
	Vahap ÇETİN “Aşık Veysel’in Şiirlerinde Aşık-Sevgili-Rakip”
	Doğukan DURSUN, Betül KARAGÖZ DURSUN, Eda ALEMDAR ÇANKAYA “Âşık Veysel” Hayatı, Sanatçı Kişiliği ve Eserleri”

16.Oturum 17.45 - 18.45 Âşık Şeref Taşhova Salonu	17.Oturum 17.45-18.45 Âşık Veysel Salonu
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Manzura OTAJANOVA	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Selim DOĞAN
Prof. Dr. Burhan YILMAZ “Âşık Veysel Şiirinde Söz ve Görüntü”	Doç. Dr. Günseli GÜMÜŞEL “Meclis Tutanaklarında Âşık Veysel”
Dr. Büşra BAYSAL, Gizem KUNDURACI “Farklı Dönem Aynı Perspektif: Âşık Veysel ve Mevlana’nın Eserlerinde Müşterek Unsurlar”	Dr. Çağla YILMAZ “Âşıklık Geleneği Dosyasının 14 Yılı Üzerine Bir Değerlendirme”
Dr. Birsan AKPINAR “Âşıklık Geleneğinde Sefere Çıkma: Veysel Şatiroğlu Örneği”	Ar. Gör. Zeynep Nağihan KAHVECİ “Türk Folklor Araştırmaları Dergisinde Âşıklık Geleneğinin Yeri”
17.Oturum 17.45-18.45	18.Oturum 17.45-18.45

Âşık Yaşar Reyhani Salonu	Âşık Davut Sulari Salonu
Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Zeki AKÇAM	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Özlem DEMREN
Dr. Öğr. Üyesi Barış YAŞAYANCAN “Âşık Daimi’nin Ene’l Hakk Anlayışını Yansıtan Eserleri Üzerine Edebi Ve Müzikal Bir İnceleme”	Dr. Öğr. Üyesi Muhammed AVŞAR “Reşadiye Yöresine Ait “Deli Şükrü” Türküsü Ekseninde Deli Şükrü’nün Tarihi ve Efsanevi Kişiliği Üzerine Mülahazalar”
Dr. Öğr. Üyesi Cihan OĞUZ “Toplumsal/Siyasal Dönüşüm Sürecinde Ne İsa’ya Ne Musa’ya Yaranan “Araf”taki Halk Ozanı: Âşık Veysel”	Doç. Dr. Özlem DEMREN “Kayserili Âşık Metin Türköz’ün Türkülerinde Gurbet Gerçeği: “Alamanya Alamanya, Türk Gibi İşçi Bulaman Ya”
Zöhre SADIGOVA “Âşık Veysel’in Azerbaycan Türkçesine Çevrilmiş Şiirlerinin Dili Üzerine Bir İnceleme”	Tülin ŞİMŞEK “Anelik Rolünün Sivaslı Kadın Aşıkların Türkülerine Yansımaları”
19.Oturum 17.45-18.45 Âşık Murat Çobanoğlu Salonu	20.Oturum 17.45-18.45 Âşık Daimi Salonu (Çevrim içi Salon)
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Serdar ERKAN	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Hasan DELEN
Levent YILMAZ “Müzik Eserlerine Değer Aktarımı Açısından Bir Bakış: Âşık Veysel Örneği”	Ahmet Tolga YAŞKAYA, Melisa DAĞLI “Muhlis Akarsu’nun Sanatının Sosyal ve Kültürel Değişim Bağlamında İncelenmesi”
Dr. Mustafa USTA “Âşıkları ve İcra Ortamlarıyla Gebze ve Çevresinde Âşıklık Geleneği”	Ş. Handan TEKİN SEYFİ “Sanat Engel Tanımaz”
Doç. Dr. Mübariz ALIYEV “Ortaq dastançılıq mədəniyyəti”	Gökhan GÜÇİN, Nihal CEBECİ “Âşık Veysel’in Şiirlerinde Telmih Sanatı; Kişiler Çerçevesinde Bir İnceleme
Dr. Öğr. Üyesi Nevriye YILDIRIM “Bir İletişim Aracı Olarak Müziğin Toplum Mühendisliği Bağlamında Kullanımı”	Öğr. Gör. Dr. Gizem KUNDURACI “Yenidenyazımda Kipsel Dönüşüm Bağlamında Göstergelerarası Bir İnceleme: Yazından Sinemaya ‘Âşıklar Bayramı”

Üçüncü Gün (Cumartesi)	
23.03.2024	
21.Oturum 10.00- 12.00 Âşık Şeref Taşhova Salonu	22.Oturum 10.00-12.00 Âşık Veysel Salonu
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Merdan GÜVEN	Oturum Başkanı: Prof. Dr. İrfan KARADUMAN
Dr. Öğr. Üyesi İhsan KOLUAÇIK “Türk Sinemasında Âşık Veysel İmgesi”	Prof. Dr. İrfan KARADUMAN “Anadolu’da Âşıklık Geleneği İçinde Veyselleşme; Âşık Pirani Örneği”
K. Ayfer KOÇ “Türk Sinemasında Âşık Veysel” Temsilleri”	Prof. Dr. Nedim BAKIRCI “Âşık Veysel’in Şiirlerinde Gönül Mazmunu”
Öğr. Gör. Dr. Emre ERTÜRK “Türk Halk Kültürü ve Sinema: Karanlık Dünya/Âşık Veysel Filminin Dramaturjik Çözümlemeyle Okunması”	Dr. Öğr. Üyesi Nilgün TÜRKMEN “Dijital Kültür Penceresinden 21. Yüzyılda Kültürel Belleklerdeki Âşık Ruhsatı”
Firdevs TANRIVER “Kemal Sunal’ın Salako Filminin Âşığı Urfalı Babi”	Dr. Öğr. Üyesi Nükte Sevim DİRDİÇOK “Âşık Dirdiçok’un Gözünden Kahramanmaraş’a Bakmak”
Doç. Dr. Alper BÖREKÇİ “Veysel’in Parmak İzleri: Ezgisel Kimliğin Keşfinde Örüntü Madenciliği”	Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Sarı Bayer “Âşık Veysel Şiirlerinde Renk Unsurları”
23.Oturum 10.00-12.00 Âşık Yaşar Reyhani Salonu	24.Oturum 10.00-12.00 Âşık Davut Sulari Salonu
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ahmet FEYZİ	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sabirova Nasiba ERGAŞEVNA
Tuba KILIÇARSLAN, Osman KAYNAR “Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin İç Dünyalarının Sanat Terapisi Yöntemiyle İncelenmesi”	Prof. Dr. Ali KAFKASYALI “Nazım Hikmet’in Sanatında Türk Halk ve Âşık Edebiyatında Yeri”
Ar. Gör. Dr. Özge AKSOY SERDAROĞLU “Âşık Veysel’in Şiirlerinde Köy Enstitüsü Deneyiminin İzini Sürmek”	Doç. Dr. Seyid Muhammed Taki HÜSEYİNİ “Horasan Âşıklık Geleneğinde Emir Ali Şir Nevai’nin Yeri ve Etkisi”
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ÇİFTLİKÇİ, Fatih BİLİKAN - Âşık Veysel’de Medeniyet Aşkı	Dr. Serdal ARSLAN “Temsil Bağlamında Aşiret Âşıkları”

Tuba KILIÇARSLAN, Erkan DALDAL, Levent YILMAZ “Müzik Eserlerinde Değer Aktarımı Açısından Bir Bakış: Âşık Veysel Örneği”	Dr. Öğr. Üyesi Venera MUSTAFYEVA “Gence-Tovuz Aşıklık Geleneği: Kadın Âşıklar”
25.Oturum 10.00-12.00 Âşık Daimi Salonu (Çevrim İçi)	
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Berrak TARANÇ	
Doç. Dr. Özlem ÜNALAN “Kültürel Mirasın Aktarılmasında Âşık Veysel’in Rolü ve Âşık Veysel Müzesi	
Muhammed Halid KAFADAR “Sözlü Halk Edebiyatı Türü Olarak Meyhane Şiirleri ve Etkileri”	
Esen ALEMDAR “Âşık Veysel Türkülerinde Değer ve Âşık Veysel İle İlgili Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi	
Kaan BAŞTEPE “Âşık Veysel’den Derlenen Eserlerin Nota Aktarımı Açısından İncelenmesi”	

Davetli Konuşmacılar 13.30 - 15.00 Âşık Veysel Salonu
Oturum Başkanı: Metin TURAN
Davetli Konuşmacı-13.30-14.00 Gündüz ŞATIROĞLU (Eğitimci - Araştırmacı)- “Âşık Dedem Veysel”
Davetli Konuşmacı- 14.15-14.45 Prof. Dr. Armağan ELÇİ-Anadolu Aleviliğinde Cem Âşıklığı/ Zakirliği
Davetli Konuşmacı-15.00-15.30 Prof Dr. Feyzan Göher BALÇIN- Ozanlık Geleneğinin Menbaı: Eski Türk İnancı ve Kamlar (Şamanlar)

26.Oturum 15.45 – 17.45 Âşık Şeref Taşlıova Salonu	27.Oturum 15.45 – 17.45 Âşık Veysel Salonu
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Yavuz Selim KAFKASYALI	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Kibeli Kıvılcım ÇİFTÇİ
Zübeyde Aslıhan KAYA “William Bascom’un “Folklorun Dört İşlevi” ve “Protesto İşlevi” Bağlamında Süleyman Çobanoğlu Şiirleri”	Esra ÖZ “Âşıklık Geleneğinde Kadın Âşıklar”
Zeynep Şule ZENGİN “Âşık Veysel Şiirlerinin Sosyokültürel Açısından Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Hazırlanan Ders Materyallerinde Kullanılması”	Doç. Dr. Elhan YURDOĞLU-MEMMEDOV “Nahçıvan Ve Doğu Anadolu Âşıklarının Eserlerinde Halk Şiiri Geleneği Ve Halk Edebiyatı İmgelerinden Yaratıcı Yararlanma”
Beyza EROĞLU “Gırbaş Osman’ın Şiirlerinde Yayla Kültürü Unsurları”	Dr. Doğan KAYA “Kültürümüzde Sahiplenilen Türküler Problemi”
Emre UĞUR “Âşık Veysel Şiirlerinde Atatürk ve Cumhuriyet”	Doç. Dr. Manzura OTAJANOVA “Motifs of the epic "Alpamysh" in modern prose”
Könül HACIYEVA “15. yy. Aşık Şiiri Temsilcisi Miskin Abdal’ın Aile Değerlerine Yaklaşımı”	Prof. Dr. Merdan GÜVEN “Âşık Veysel’e Yapılan Eleştiriler Hakkında Birkaç Not”
28.Oturum 15.45-17.45 Âşık Yaşar Reyhani Salonu	29. Oturum 15.45-17.45 Âşık Davut Sulari Salonu
Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Milad SALMANİ	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Barış KARAELEMA
Doç. Dr. İlham GESEBOVA “Âşık Veysel ve Âşık Alesger Yarıdıcılığında Kadın Obrazı”	Doç. Dr. Aynur Aydın İBRAHİMOVA “Köroğlu’nun Âşığı Âşık Cünun
Dr. Öğr. Üyesi Ali ÖZDEK “Kültürel Elitizm Açısından Bir Durak Noktası: Metinlerarasılık/Müziklerarasılık Bağlamında Klasik Gitar Müziği Açısından Âşık Veysel Yapıtları”	Prof. Dr. Sabirova Nasiba ERGAŞEVNA “Khorezm Folklorunun Destanı: Bahşi Repertuarı ve Performans Becerileri”
Zinattin Nurettinov “Karakalpak’ta Jirovcilik Sanatında Kahramanlık Destanlarının Yeri ve Önemi”	Prof. Dr. Almas Almatov Жырау, Жыршыларды Республиканың Жоғары Оқу Орындарында Кәсіби Маман Ретінде Дайындау Мәселесі

Orhan BEYAZLI Esen BAYRAM “Âşık Veysel Türkülerinde Değer ve Âşık Veysel ile İlgili Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi”	Marat SUGİRBAY “Kazak Âşık Ozancılarının Savaş Şiirleri ve Toplumsal Siyasi Etkisi”
Salide ŞERİFOVA “Muharrem Kasımlı'nın Bilimsel Yaratılışında Ozan-Âşık Sanatına Bir Bakış”	Kunsulu Turipken “Türk Halkları Arasındaki "Koruğlu" Destanının İncelenmesi”
30. Oturum 15.45-17.45 Âşık Murat Çobanoğlu Salonu	31. Oturum 15.45-17.45 Âşık Daimi (Çevrim içi Salonu)
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Alper BÖREKÇİ	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Filiz GÜRER YÜCEL
Dr. Öğr. Üyesi Esra USLU “Dil ve Edebiyat Ders Kitaplarında Yer Alan Âşık Veysel Şatıroğlu ile İlgili Metinlerde Psikolojik Sağlık ve Bibliyoterapi”	Doç. Dr. Elçin İmamaliyev “Azerbaycan Muğamının Yorumu: Şiirde, Felsefede, Gazetecilikte, Bilimde”
Dr. Mehmet Önder KARACAOĞLU “Türkçe Ders Kitaplarında “Âşık, Şair, Ozan” Kavramları ve Âşık Veysel”	Nihal CEBECİ, Dr. Gökhan GÜÇİN, Hilal BOZKURT “Âşık Veysel’in Şiirlerindeki Tasavvufi Öğelerin Halk Dili ile İfade Edilmesi”
Pınar DOĞAN “Âşık Veysel’in Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi”	Ecrin VAROL, Zuhale ÖFGELİ “Yetiştirdiği Gelenek Işığında Âşık Veysel’in Halk Müziğindeki Yeri ve Önemi”
Ela Sıla KARACAOĞLU- Mehmet Önder KARACAOĞLU “Âşık Veysel Şiirlerinin Dil ve Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi”	Arş. Gör. Görkem KAYA, Prof. Dr. Attila ÖZDEK “Âşıklık Geleneği İçerisindeki Saz Çalma Pratikleri”
Dr. Öğr. Üyesi Erhan ÖZDEMİR “Âşık Veysel’in İcra Ettiği Türkülerde Polimetrik Yapı”	Doç. Dr. Seher ATMACA “Âşık Veysel’in Gönül Gözünde Açan Çiçekler”

İÇİNDEKİLER

ORMANI BABA ŞİİRLERİNİN KENT KÜLTÜRÜNDEKİ İCRASI, İŞLEVİ, MOTİVASYONLARI Açelya OĞUZ EKİCİ	1
CEMİL İMAMVERDİOĞLU'NUN ŞİİR DÜNYASINDA MÜZİK ALETLERİ Ali İMAMVERDİ	13
TÜRK MİTOLOJİSİNDE GEYİK MOTİFİ VE ANADOLU SÖZLÜ GELENEĞİNE YANSIMALARI Ali TOKMAK	22
MUHLİS AKARSU'NUN SANATININ SOSYOKÜLTÜREL DEĞİŞİM BAĞLAMINDA İNCELENMESİ Melisa DAĞLI , Ahmet Tolga YAŞKAYA	30
NÂZİM HİKMET'İN SANATINDA TÜRK HALK EDEBİYATININ YERİ Ali KAFKASYALI	62
ÂŞIK VEYSEL VE “ATATÜRK'E AĞIT” ŞİİRİ ÜZERİNE Beyza Nur CANATAN	67
ÂŞIKLIK GELENEĞİNDE SEFERE ÇIKMA: VEYSEL ŞATIROĞLU ÖRNEĞİ Birsen AKPINAR	72
FARKLI DÖNEM AYNI PERSPEKTİF: MEVLÂNA VE ÂŞIK VEYSEL'İN ESERLERİNDE MÜŞTEREK UNSURLAR Büşra BAYSAL	78
ÂŞIKLIK GELENEĞİ DOSYASININ ON DÖRT YILI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME ÇAĞLA YILMAZ	93
ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU'NA İLİŞKİN TÜRK HALK EDEBİYATI ANA BİLİM DALI LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN METAFORİK ALGILARI Çiğdem AKYÜZ ÖZTOKMAK -Demet AYDINLI GÜRLER	105
KÜLTÜRÜMÜZDE SAHİPLENİLEN TÜRKÜLER PROBLEMİ Doğan KAYA	119
AZERBAYCAN MUĞAMININ YORUMU: ŞİİRDE, FELSEFEDE, GAZETECİLİKTE, BİLİMDE Elçin GALİBOĞLU (İMAMALİYEV)	127
ÂŞIK VEYSEL ŞİİRLERİNDE ATATÜRK VE CUMHURİYET Emre UĞUR	133
ÂŞIK ATIŞMASINDA GÖSTERGE BİLİMSEL ÇÖZÜMLEME: ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA VE ÂŞIK MURAT ÇOBANOĞLU ÖRNEĞİ Eray YILDIZ	137
POPÜLER KÜLTÜRDE ÂŞIK VEYSEL: EKŞİ SÖZLÜK'TE KULLANICI YORUMLARI AÇISINDAN NETNOGRAFIK BİR ARAŞTIRMA Erkan ASLAN	147
ÂŞIK VEYSEL'İN İCRA ETTİĞİ EZGİLERDE GÖRÜLEN DEĞİŞKEN ÖLÇÜ YAPISININ İNCELENMESİ	

Erhan ÖZDEMİR	157
ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE KADIN ÂŞIKLAR	
Esra ÖZ	183
DİL VE EDEBİYAT DERS KİTAPLARINDA YER ALAN ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU İLE İLGİLİ METİNLERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE BİBLİYOTERAPİ	
Esra USLU	194
ÂŞIKLIK GELENEĞİNDE “İTHAL DAMAT” ve “İTHAL GELİN” KAVRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	
Ferya ÇALIŞ MİNKAN	209
KEMAL SUNAL’IN SALAKO FİLMİNİN ÂŞIĞI URFALI BABI	
Firdevs TANRIVER	218
KAZAKİSTAN’DAN İNGİLTERE’YE, AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ’NDEN SİNGAPUR’A SEYYAH OLARAK ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA	
Gülsüm SADIÇ	222
“TÜRK DÜNYASINDA YENİ METODDA TAR YAPIMININ MÜCİDİ GAZİANTEPLİ MUSTAFA AKKAYA”	
İlgar İMAMVERDİYEV-Ali İMAMVERDİ	237
ÂŞIK VEYSEL ŞİİRİNDE AD VE ÖN ADLARIN EŞ DİZİMLİLİĞİ	
İlknur KAZAKLI DOĞAN	262
ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA’NIN ŞİİRLERİNDE SOSYAL ELEŞTİRİ	
Latife ÖZCAN	270
KADIN ÂŞIKLARDA ÂŞIKLIK GELENEKLERİNDEN RÜYA SONRASI ÂŞIK OLMA (BADE İÇME)	
Mehmet YARDIMCI	287
VEYSEL’İN HAYAT HİKAYESİNİN, ÇEVRESİNİN ÂŞIK GİBİ YETİŞMESİNDE ROLÜ VE PSİKOLOJİSİNİN, İÇ DÜNYASINA OLAN ETKİSİNİN SANATINA YANSIMASI	
Meleyke NİZAMİ KIZI MEMMEDOVA	296
ANKARA ÂŞIK FASILLARI VE “GENÇLİK PARKI ÂŞIKLAR KIRAATHANESİ”	
M. Mete TAŞLIOVA	308
ÂŞIK VEYSEL’İN ANADOLU DIŞINDAKİ BİLİNİRLİĞİ ve ETKİSİ	
Necdet KURT	317
DİJİTAL KÜLTÜR PENCERESİNDEN 21. YÜZYILDA KÜLTÜREL BELLEKLERDEKİ ÂŞIK RUHSATI	
Nilgün TÜRKMEN	338
ÂŞIK DİRDİÇOK’UN GÖZÜNDEN KAHRAMANMARAŞ’A BAKMAK	
Nükte Sevim DİRDİÇOK	352
CUMHURİYET DÖNEMİ’NİN DEDE KORKUT’U ÂŞIK VEYSEL	
Özkul ÇOBANOĞLU	363
KÜLTÜREL MİRASIN AKTARILMASINDA ÂŞIK VEYSELİN ROLÜ VE ÂŞIK VEYSEL MÜZESİ	

Özlem ÜNALAN	367
ÂŞIK VEYSEL'İN ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ŞİİRLERİNİN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	
Pınar DOĞAN	383
ÂŞIK VEYSEL'DE MEDENİYET AŞKI	
Ramazan ÇİFTLİKÇİ - Fatih BİLKAN	388
ÂŞIK VEYSEL'İN ŞİİRLERİNDE BEDEN ALGISI	
Rana Betül KARTAL	405
ÂŞIK VEYSEL'İN ŞİİRLERİ ÜZERİNDEN ATATÜRK DEVRİNİN ÖZELLİKLERİNİ DEĞERLENDİRMEK	
S. Dilek YALÇIN ÇELİK	411
ÂŞIK VEYSEL POETİKASINDA ALBERT CAMUS'NUN SAÇMA ETİĞİ BAĞLAMINDA HALKBİLİMSEL TEMELLENDİRME	
Sacide ÇOBANOĞLU	421
ÂŞIKLIK GELENEĞİNDE ÇOBAN MEHMET KOLU VE BU KOLA BAĞLI ÂŞIKLAR	
Sait SAYAR	431
HORASAN ÂŞIKLIK GELENEĞİNDE EMİR ALİ ŞİR NEVÂİ'NİN YERİ VE ETKİSİ	
Seyid Muhammed Taki HÜSEYİNİ	453
ÂŞIK VEYSEL'DE İNSANLIK İDEALİ BAĞLAMINDA İÇTİMAİ MESELELER: EVRESELLİK BOYUTU	
SİNAN DOĞAN	463
ÂŞIK VEYSEL'DE MELODİK RİTİM VE İÇSEL YOLCULUK: LALE	
SİNAN DOĞAN	473
KİZİROĞLU MUSTAFA BEY ESERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME: ÂŞIK DURDUN CEVLÂNÎ VE ÂŞIK MURAT ÇOBANOĞLU ÖRNEKLEMİ	
Tolgahan TIKTAŞ, Barış ALÇAY	483
ANNELİK ROLÜNÜN SİVASLI KADIN HALK ŞAİRLERİNİN ŞİİRLERİNE YANSIMALARI	
Tülün ŞİMŞEK	506
ÂŞIK ALİ'NİN (İCAZET) ŞİİRLERİNDE DESTAN	
Türkan GENÇ	512
ÂŞIK VEYSEL VE ÂŞIK ALESGER YARADICILIĞINDA KADIN OBRAZI	
PhD İlhamı GASABOVA	520
ÂŞIK VEYSEL'İN ŞİİRLERİNDE ÂŞIK-SEVGİLİ-RAKİP	
Vahap ÇETİN	528
ÂŞIK VEYSEL VE BOLU	
Zeki GÜREL	553

ÂŞIK DERDİÇOK'UN GÖZÜNDEN KAHRAMANMARAŞ'A BAKMAK

Nükte Sevim DEDİÇOK¹⁵⁴

GİRİŞ

Halk bilgisi ürünlerinin sahip olduğu özellikler, onların hem oluşumu ve aktarımı hem de incelenmesi aşamasında önemli birer rehber olmaktadır. Bu özelliklerden biri de 'kendimiz hakkında' ve 'başkaları hakkında' olmaktır. Üretilip aktarılan halk bilgisi ürünlerinin bir kısmı ait olduğumuz gruba ilgilendirirken bir kısmı ise başkaları; yani ait olmadığımız gruplar hakkında olabilmektedir. Ait hissettiğimiz gruba ilgilendiren ve o gruba ilgili bilgiyi, beğeniyi, tercihleri aktaran ürünler kendimiz hakkında; başka gruplarla ilgili sahip olduğumuz bilgiyi veya tutumları içeren ürünler ise başkaları hakkında olarak tanımlanan özellikler taşıyabilmektedir. Başkaları hakkında olma özelliği, kimi zaman o gruba ait olmayan birey(ler) tarafından olumsuz, mizahî veya her iki özelliği taşıyan tutum ve bilgiler içerebilmektedir. Âşıklık geleneğinin 20. yüzyıl temsilcilerinden biri olan Âşık Derdiçok'un tespit edilmiş yaklaşık 370 şiiri içerisinde yer alan ve âşığın Kahramanmaraş'ın Afşin ile Elbistan ilçelerine bağlı köy ve mahallelerini kendi bakış açısı ile anlattığı ve çalışmanın ek kısmında yer verilen şiiri, halk bilgisi ürünlerinin bahsedilen özellikleri açısından oldukça dikkat çekicidir. Derdiçok'un söz konusu şiiri, âşığın doğduğu Elbistan'a bağlı Kızılcaoba mahallesi; hayatının çeşitli safhalarında çalışmış olduğu Tanır, Marabuz, Söğütdere ve Armutalan gibi köylerden bazıları ile Afşin ve Elbistan'a bağlı başka köy ve mahallelerle ilgili karakteristik özelliklerin sunulduğu bir metindir. Bu metin, âşığın hem kendini ait hissetmesi bakımından mensubu olduğu yer kimliğine bağlı gruplarla ilgili; yani kendimiz hakkında hem de ait hissetmemesi veya mensubu olmaması bakımından başkaları hakkında olma özelliği taşımaktadır. Diğer bir deyişle ait hissettiği mekânsal gruplarla ve mensubiyet hissini taşımadığı diğer gruplarla ilgili mekân isimleri verip buralarla alakalı bilgi ve tutumlarına değinmesiyle kaleme aldığı metnin hem kendimiz hakkında hem de başkaları hakkında olma özelliği açısından ele alınmasını mümkün hâle getirmiştir.

Derdiçok'un hayatı boyunca Elbistan ve Afşin çevresinden dışarı çıkmamış olması, söz konusu şiirde adı geçen köy ve mahallelerin karakteristik özelliklerinin kendimiz hakkında olma tarafının ağır basması anlamına gelebilecekken âşığın aidiyet duygusu ile bu mekânlardan bahsedip bahsetmediği meselesi düşünüldüğünde başkaları hakkında olma özelliğinin göz ardı edilmemesi gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Bu bildiride de Derdiçok'un bahsedilen şiirine ikili bir bakış açısı ile yorumlama getirilmiş; âşığın yer kimliği ve aidiyeti üzerine kurulu olan söz konusu üretiminin bu iki olgu açısından önemine dikkat çekilmiştir. Buradan hareketle şair ve mekân ilişkisinin âşığın şiirlerine yansımaları ile Derdiçok'un gözünden Kahramanmaraş'ın belli bir bölgesinin ne şekilde algılandığı ve söz konusu bölgenin âşığa göre karakteristik özelliklerinin ne olduğu metin üzerinden okunmaya çalışılmıştır.

¹⁵⁴ Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, nuktederdicok@gmail.com
ORCID numarası: 0000-0002-3020-3226

1. Âşık ve Mekân İlişkisi

Mekân(lar), insanların kimliklerini oluşturan önemli unsurlardan biridir. Bir kişi, doğduğu, büyüdüğü veya uzun süre yaşadığı bir mekânla duygusal bir bağ kurmaktadır. Bu mekânlar, kişinin ailesi, arkadaşları, komşuları ve toplumsal çevresiyle olan ilişkilerini şekillendirmektedir. Ayrıca mekânlar, bireylerin kimliklerini ifade etme biçimlerinde de önemli bir rol oynamaktadır. Bir kişi, yaşadığı mekânın mimari yapısı, sokakları, kültürel yapısı, ilişki biçimleri ve diğer alanları aracılığıyla kimliğini ve aidiyet duygusunu ifade edebilmektedir. Kimlik ve mekân ilişkisi, bireylerin kendilerini tanımlama biçimleri ve aidiyet duygularını etkileyen önemli faktörlerdendir. İnsanlar, yaşadıkları mekânlarla kurdukları ilişkiler sayesinde kimliklerini şekillendirmekte; çevrelerine aidiyet duygusuyla bağlanmaktadır. Bu bağlantı, bireylerin kültürel, sosyal ve psikolojik kimliklerini belirlemede de önemli bir rol oynamaktadır.

Yaşanan veya bulunulan mekânlara ait kişilerin oluşturduğu kültürel kodlar, mekân özelliklerini ve mekânsal davranışları şekillendirmektedir (Göregenli, 2015, s. 17). Diğer bir deyişle kişinin mekânla ilgili oluşturup geliştirdiği tutum, davranış ve fikirler, o mekâna ait kültürel bağlamı meydana getirmektedir. Belirli kural ve kalıp davranış oluşturma özelliğinin yanı sıra ödül-ceza mekanizmasıyla da kültür, kişilerde kimlik ve aidiyet hissi oluşturmaktadır (Assmann, 2022, s. 23). Buradan hareketle ortak bir paylaşım alanı olan mekânların da kimlik kurucu ve kimlik aktarıcı alanlar olduğu söylenebilir (Yücel, 2009, s. 102).

Mekân, insanın o yere karşı hissettiği aidiyetin doğal bir yansıması olabilir; ancak aynı zamanda aidiyet duygusunu ve yer kimliğini şekillendiren kültürel yaratımların gelişimine katkıda bulunan önemli bir bağlam da sağlamaktadır. Bilgin'in (2016) ifadesine göre kimlik, kişinin kendisini tanımlaması ve diğerleri arasında konumlandırması anlamına gelmektedir (s. 15). Bu da kişinin kim olduğunu anlamasına; yani kendini tanımlamasına yardımcı olmaktadır. Kendini tanımlama ise ötekini tanımlama durumunu da içermektedir. Kendimiz ve başkası hakkında yapılan tüm tanımlama biçimleri ve bunlar etrafında oluşmuş kültürel kodlar da aslında kimliğin bütünleyicileri arasındadır. Yer kimliğindeyse Göregenli'ye (2015) göre hem kişinin hem de mekânın kimliğinin birleşimi söz konusudur. Dolayısıyla mekânın tanımlanmasında çevredeki doğal ve yapay olmak üzere tüm unsurlar etkili olmaktadır (s. 179-183).

Kimlik ve mekân ilişkisi sadece pozitif etkilerle sınırlı değildir; bazı durumlarda bireyler yaşadıkları mekânlarla uyumsuzluk yaşayabilmekte ve bu da kimlik bunalımına yol açabilmektedir. Bu ilişki, bireylerin kendilerini tanımlama ve aidiyet duygularını etkileyen karmaşık bir süreçtir. Kültür, kimlik ve mekân ilişkisine bağlı tüm bu süreçler, kültürel yaratımlarda da ortaya çıkmaktadır.

Âşıklar, eserlerinde sıkça mekânlardan ilham almakta ve bu mekânları kendi duygularıyla yoğurarak şiirlerine yansıtmaktadır. Âşık ve mekân ilişkisi, şairin duygusal ve düşünsel dünyasıyla çevresindeki dünya arasındaki etkileşimi ifade etmektedir. Bu ilişki, âşığın yaşadığı mekânın doğal güzellikleri, tarihî dokusu, kültürel yapısı, insan ilişkileri, kişinin tutum-davranışları, psikolojik karakteristikleri ve sosyal çevresiyle şekillenmektedir.

Âşıklar, genellikle yaşadıkları veya ziyaret ettikleri mekânlardan ilham alarak eserlerini kaleme almaktadır. Bu mekânlar, şairin ruh halini ve düşünsel derinliğini etkilemektedir. Âşıkların mekânla kurdukları ilişki, sadece fiziksel çevre ile sınırlı kalmamakta; aynı zamanda

o mekânın sosyal ve kültürel yapısı da âşığa ilham verebilmektedir. Âşık, yaşadığı toplumun değerlerini, inançlarını, günlük yaşamını ve tarihini eserlerine yansıtarak mekânla olan bağı güçlendirebilmektedir. Öte yandan âşığın iç dünyası da mekânla olan ilişkisini belirlemektedir. Bir sanatçı için mekân, sadece dış dünyayı yansıtan fiziksel bir varlık değil; aynı zamanda iç dünyanın bir yansımasıdır. Dolayısıyla âşığın ruh hali ve duygusal durumu da mekânla olan ilişkisini etkilemektedir.

Sanatçı ve mekân arasındaki ilişki, âşığın eserlerindeki derinlik ve anlamı artıran önemli unsurlardan biridir. Âşığın yaşadığı veya ziyaret ettiği mekânlar, eserlerindeki imgeler, metaforlar ve duygusal tonlar üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu nedenle âşık ve mekân ilişkisi, edebiyatın ve şiirin anlam dünyasını zenginleştiren önemli konulardandır. Bu ilişki ise tek taraflı olmamaktadır. Şiirlerde mekâna bağlı olarak gelişen yer kimliğiyle ilgili sadece olumlu kültürel kodlarla değil; olumsuz kültürel kodlarla da karşılaşmaktadır. Bireyin kendini ait ve orali hissettiği yer ile ilgili tutum, davranış ve üretimleri, yer kimliğini demografik bir unsur olmanın ötesine taşımaktadır. Aitlik hissi ve kimlik özelliği çerçevesinde mekâna bağlı olarak birtakım üretimler gerçekleştirilmektedir. Hemen her konu hakkında kalem oynatan âşıkların doğdukları, yetiştikleri, yaşadıkları mekânlarla ilgili üretimlerde bulunmaları da kaçınılmazdır.

Söz konusu üretimler, halk bilgisi ürünleri içerisinde değerlendirilmeleri noktasında bazı özelliklere sahiptir. Halk bilgisi ürünlerinin özellikleri, hem oluşumları ve aktarımları hem de incelenmeleri açısından önemli birer rehberdir. Bu ürünler, hem kendi grubumuzla ilgili hem de başkaları hakkında bilgiler içerebilmektedir. Kendi grubumuza ait bilgileri aktaran ürünler kendimiz hakkında olurken başka gruplarla ilgili bilgileri içerenler ise başkaları hakkında olabilmektedir.

Âşık Derdiçok'un şiirleri, Kahramanmaraş'ın Afşin ve Elbistan ilçelerine bağlı köy ve mahallelerini anlattığı için bu özellikleri açısından dikkat çekicidir. Şiirlerinde ait olduğu grupları ve ait hissetmediği grupları anlatması, bu metinlerin hem kendimiz hakkında hem de başkaları hakkında olma özelliğini göstermektedir. Şiirlerinde geçen mekân isimleri, Derdiçok'un hem ait olduğu yer kimliğine bağlı gruplarla hem de ait hissetmediği diğer gruplarla ilgili bilgi ve tutumlarını yansıtmasıyla bu özellikleri taşımaktadır. Derdiçok'un hayatı boyunca sadece bu bölgede yaşamış olması, söz konusu mekânların karakteristik özelliklerinin kendimiz hakkında olma tarafının ağır bastığına işaret ederken aidiyet duygusuyla bu mekânlardan bahsedip bahsetmemesi başkaları hakkında olma özelliğini de göz ardı etmememiz gerektiğini göstermektedir. Derdiçok'un bu çalışma kapsamında incelenen bir şiiri ise Kahramanmaraş'ın Afşin ve Elbistan bölgelerinin âşık tarafından kimlik ve aidiyet duygusu çerçevesinde algılanma ve tanımlanma biçimlerini ortaya koymaktadır.

2. Âşık Derdiçok ve Kahramanmaraş

Asıl adı Ömer Lütfi olan Âşık Derdiçok, 1874 yılında Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinin Kızılcaoba mahallesinde doğmuştur. Babası Elbistan'ın Balıkçıl köyünde uzun yıllar imamlık yapmış olan Hafız Tıfiloğullarından Hafız Mehmet Efendi'dir. Annesinin adı ise Hatun Hanım'dır. Kalabalık bir ailede dünyaya gelen Ömer Lütfi, on iki kardeşten hayatta kalan tek çocuktur. Kadirî tarikatı mensubu olan babası, Ömer Lütfi'yi de kendisi gibi din adamı olarak yetiştirmek istemiştir. Bu sebeple Lütfi hafızlığa başlamıştır. Bir yandan da deyiş

söyleyip saz çalmaktadır. Babası Lütfi'yi din adamlarının toplandığı ve Afşin'in Eminli köyünde bulunan Eshab-ı Kehf'e sıklıkla götürmüştür. Burada rüyası sırasında bade içerek âşık olduğu rivayet edilen Lütfi, babasının âşıklığına karşı çıkması üzerine Elbistan'dan ayrılarak Afşin'e gitmiştir. Afşin'in bazı köylerinde imamlık yapmış; ancak buralarda saz çalıp deyişler söylemesi hoş karşılanmadığı için imamlığı bırakarak babasının yanına dönmüştür. Yirmi üç yaşından itibaren tamamen şiirle ilgilenmiştir. Âşık Derdiçok, Büget köyündeki bir düğünden dönerken yolda kar fırtınasına tutulmuştur. Bir ay sonra da zatürreye yakalanmış ve bu sebeple 1937 yılında vefat etmiştir. Mezarı Tanır'da bulunmaktadır (Taşkın, s. 4-113; Demir, 1993, s. 11)

Hayatı Kahramanmaraş'ın Elbistan ve Afşin ilçelerine bağlı köylerde geçmiş olan Âşık Derdiçok, şiirlerinde bulunduğu ortamları ve onların özelliklerini konu edinmekten kaçınmamıştır. Sadece burada inceleme konusu edilen şiiri değil; bu metin dışında da Elbistan ve Afşin'e bağlı köylerle ilgili söylediği şiirleri de mevcuttur. Zira âşıklar şiirlerinde dönemin sosyal olaylarını, yaşadıkları bölge(ler)in gelenek ve göreneklerini, coğrafi özelliklerini, ekonomik yapısını, toplumun düşünce sistemini; yani sosyal, kültürel ve tarihî hemen her konuyu işlemektedir (Cerrahoğlu, 2011, s. 144).

Âşıklık geleneğinin 20. yüzyıl temsilcilerinden biri olan Âşık Derdiçok da şiirlerinde bu unsurları işleyen isimlerden biridir. Tespit edilmiş yaklaşık 370 şiiri içerisinde yer alan ve âşığın Kahramanmaraş'ın Afşin ile Elbistan ilçelerine bağlı köy ve mahallelerini kendi bakış açısıyla anlattığı metin, halk bilgisi ürünlerinin bahsedilen özellikleri açısından oldukça dikkat çekicidir.

Derdiçok'un söz konusu şiiri, âşığın doğduğu Elbistan'a bağlı Kızılcaoba mahallesi; hayatının çeşitli safhalarında çalışmış olduğu Tanır, Söğütdere, Marabuz, Izgın gibi köylerden bazıları ile Afşin ve Elbistan'a bağlı başka köy ve mahallelerle ilgili karakteristik özelliklerin sunulduğu bir metindir.

Metin Ekici'nin (2007) Shoemaker'dan aktardığı üzere halk bilgisi ürünlerinin özelliklerinden biri de kendimiz hakkında ve başkaları hakkında olmadır. Bazı halk bilgisi ürünleri doğrudan ait olduğumuz/hissettiğimiz gruplarla ilgilidir ve bu grubun veya grupların beğenileri, tercihleri, gündelik yaşamları, hayat tarzları ve karakteristik özelliklerini içermektedir. Dolayısıyla bu üretimler kendimiz hakkında olma özelliği göstermektedir. Halk bilgisi ürünlerinden bazıları ise bizim başkaları hakkında sahip olduğumuz bilgileri içermektedir. Bu nitelikteki ürünler için başkaları hakkında olma özelliği taşıdığı söylenebilir (s. 13). Halk bilgisi ürünlerin bir kısmı ise bu iki özelliği bir arada taşıyabilmektedir. Derdiçok'un bahsedilen şiiri de her iki özelliğe işaret eden kültürel kodları taşıyan bir üretilerdir. Bu metin, âşığın hem kendini ait hissetmesi bakımından mensubu olduğu yer kimliğine bağlı gruplarla ilgili; yani kendimiz hakkında hem de ait hissetmemesi veya mensubu olmaması bakımından başkaları hakkında olma özelliği taşımaktadır. Diğer bir deyişle ait hissettiği mekânsal gruplarla ve mensubiyet hissini taşımadığı diğer gruplarla ilgili mekân isimleri vermekte ve buralarla alakalı bilgi ve tutumlarına değinmesiyle kaleme aldığı metnin hem kendimiz hakkında hem de başkaları hakkında olma özelliği açısından ele alınmasını mümkün kılmaktadır.

Derdiçok'un hayatı boyunca Elbistan ve Afşin çevresinden dışarı çıkmamış olması, söz konusu şiirde adı geçen köy ve mahallelerin karakteristik özelliklerinin kendimiz hakkında

olma tarafının ağır bastığı anlamına gelebilecekken âşığın aidiyet duygusu ile bu mekânlardan bahsedip bahsetmediği meselesi düşünüldüğündeyse başkaları hakkında olma özelliğinin göz ardı edilmemesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Âşığın iyi bir gözlemci olduğunu gösteren bu şiirde Elbistan'a bağlı Kızılcaoba, Izgın, Çiçek, Armutalan, Marabuz (Dağlıca), Cela (Ekinözü), Maraba (Çatova), Karayü (Karahöyük), Elembey (Alembey), Karaelbistan, Burtu (Yapraklı), Ozanyüğ (Ozan Höyük); Afşin'e bağlı Söğütdere, İmirellez (Emirellez), Melkir, Arıstıl (Bakraç), Hunu (Arıtış), Kabağağaç, Kale (Kala, Kalealtı), Çoğulhan, Çomu, Alemdar, Kaşarlı (Kaşanlı), Büget, Oğlakkaya, Koçovası, Kerevin (Dokuztay), Sevin, Binboğa, Yarpuz (Afşin), Hurman, Tanır, Norşun (Altunelma), Berçenek, Emirli ve Nişanıt (Başüstü) olmak üzere 36 adet köy ve bölge ismi geçmektedir¹⁵⁵. Bu isimler yer adı olmakla birlikte şiirdeki konumları sadece bir mekân ismi olmakla kalmaz; âşığın onlara yüklediği karakteristik özellikler sebebiyle birer kültürel kod olarak şiirde yer almaktadır.

Âşık Derdiçok'a göre Elbistan ve Afşin'e bağlı köylerin öne çıkan özellikleri şöyledir:

Elbistan köyleri

Kızılcaoba: Doğduğu mahalle olması, her yemeğin yanında cacık yemeleri.

Izgın: Kötü olarak nitelendirmesi, geçimin hayvancılıkla sağlanması.

Çiçek: Kötü olarak nitelendirmesi, pancar ekimi yapılan ve zengin kabul edilen bir köy olduğu için eğlence biçimlerinin çeşitli olması.

Armutalan: Eşkîyaların bulunduğu, dövüşün ve ölenin çok olduğu bir köy olması.

Marabuz (Dağlıca): Eşkîyaların bulunduğu, dövüşün ve ölenin çok olduğu bir köy olması.

Cela (Ekinözü): Üç yüz altı hanenin bulunması, her yere eşekle gidip gelmeleri.

Maraba (Çatova): Parmaklarında dolama, dudaklarında çatlama gibi hastalıkların olması.

Karayü (Karahöyük): Başlarına fes takmaları.

Elembey (Alembey): Garip işler olması.

Karaelbistan: Kazma dişli olmaları.

Burtu (Yapraklı): Tarla sınırlarında hakka riayet edilmemesi, kötü olarak nitelendirmesi.

Ozanyüğ (Ozan Höyük): Buğday arpa biçmeleri.

Afşin köyleri

Söğütdere: Eşkîyaların bulunduğu, dövüşün ve ölenin çok olduğu bir köy olması.

İmirellez (Emirellez): Tatlı dilli olmaları.

Melkir: Kalabalık bir köy olması.

Arıstıl (Bakraç): Odunculuk yapan bir köy olması.

Hunu (Arıtış): Değirmenlerin bulunduğu bir köy olması, öğütürken buğdayın kabuğunu soyamamaları, kötü olarak nitelendirmesi.

Kabağağaç: Kale ile yakın olması, zenbil adı verilen bir sepet örmeleri.

¹⁵⁵ Âşığın yer verdiği yer isimleri şiirinde geçen sıralamaya göre verilmiştir. Parantezli gösterimler, günümüzde ismi değişmiş olan yer adlarıdır; mekânların günümüz kullanımları parantez içerisinde verilmiştir.

Kale (Kala, Kalealtı): Kötü olarak nitelendirmesi, yüzlerinin unlu olması ve pis gezdiklerini ima etmesi.

Çoğulhan: Dirseklerinin kirli olması, nohut ekiminin fazla olması.

Çomu: Belli.

Alemdar: İnsanlarının yiğit ve cömert olması.

Kaşarlı (Kaşanlı): Köçek oynatmaları.

Büget: Muhacir köyü olması (Boşnak köyü), caba adı verilen bir ekmek çeşidini çok fazla yemeleri.

Oğlakkaya: Kürt köyü olması.

Koçovası: Kürt köyü olması.

Kerevin (Dokuztay): Kürt köyü olması.

Sevin: Armudu ile meşhur bir köy olması.

Binboğa: Binboğa dağlarının başlangıcı olması, yolunun taşlı olması.

Yarpuz (Afşin): Afşin'in eski adı.

Hurman: Düğünlerde güreş tutulması.

Tanır: Silahı çok kullanmaları.

Norşun (Altunelma): Pis olarak nitelendirmesi, tarlaya giderken yiyecek bir şey götürmedikleri için başkalarının yiyeceklerini almaları.

Berçenek: Ova köyü olması, faizcilik yapmaları, kolay para kazanmaları, haram ile helali bilmedikleri.

Emirli: Eshab-ı Kehf'e giderken yol üstünde kalan bir köy olması sebebiyle buradan geçenlerin bağa bahçeye zarar vermeleri, insanların dertli olması.

Nişanit (Başüstü): Fakir bir köy olması, Eshab-ı Kehf'e yakın olduğu için orada yapılan adaklardan pay almaya çalışmaları.

Yukarıda yer verildiği üzere Derdiçok'un şiirinde bahsettiği köylerin karakteristik özellikleri hem olumlu hem de olumsuz şekilde ifade edilmektedir. Afşin ve Elbistan'a bağlı bulunan köylerin bir kısmı olumlu kültürel kodlarla nitelendirilirken önemli bir kısmı ise olumsuz kültürel kodlar ile belirtilmektedir. Olumsuz karakteristik özelliklerinden bahsedilen köyler arasında Izgın, Çiçek, Hunu, Kale ve Burtu, "kötü" sıfatı ile doğrudan negatif anlamda dile getirilmiş; Söğüdere, Armutalan, Marabuz, Maraba, Elembey, Karaelbistan, Çoğulhan, Oğlakkaya, Koçovası, Kerevin, Norşun, Berçenek, Emirli, Yarpuz, Binboğa ve Nişanit ise belirli karakteristik özellikleri vasıtasıyla olumsuz olarak kodlanmıştır. Âşığın olumsuz olarak kodladığı kültürel ifadeler, köylerin fizikî özelliklerinin yanı sıra "oralı" olan kişilerin karakteristik özellikleri etrafında da yoğunlaşmaktadır.

Derdiçok'un olumlu ve nötr kültürel kodlar ile ifade ettiği Kızılcaoba, İmirellez, Melkir, Arıstıl, Cela, Karayü, Kabağağaç, Çomu, Alemdar, Kaşarlı, Büget, Sevin, Hurman, Tanır ve Ozanyüğ isimli köyler de tıpkı diğerleri gibi hem köylerin fizikî özellikleri hem de köylülerin karakteristik özellikleri etrafında şekillenen nitelendirmeler ile dile getirilmiştir.

Derdiçok'un bahsedilen şiirinde köylerle ilgili olarak olumlu, olumsuz ve nötr özellikler ile kodlanan kültürel ifadeler, genellikle mekânların coğrafi özellikleri ile bölgede yaşayanların mekânla kurdukları kimlik özellikleri çerçevesinde şekillenmiştir. Bu özelliklerden bir kısmı doğrudan köy veya bölge adı verilerek bir kısmı ise belirli bir bölgede yaşayan kişilerin kimlik, karakter, fizikî özellikleri ile psikolojik karakteristikleri kastedilerek dile getirilmiştir.

Tablo-1: Yer adı ve yer kimliği ile adı geçen köyler

Yer adı	Yer kimliği/oral olma hâli
Alemdar	Aristıllı
Armutalan	Çoğulhanlı
Berçenek	Elembeyli
Binboğa	Kabağağaçlı
Burtu	Karaelbistanlı
Büget	Karayülü
Cela	Melkirliler
Çiçek	Nişanlı
Çomu	Norşunlu
Emirli	Sevinliler
Hunu	Yarpuzlular
Hurman	
Izgın	
İmirellez	
Kabağağaç	
Kale	
Kaşarlı	
Kerevin	
Kızılcaoba	
Koçovası	
Maraba	
Marabuz	
Oğlakkaya	
Ozanyüğ	
Söğütdere	
Tanır	

Yer verilen bölgelerle ilgili ifade edilen özellikler birer kültürel kod oluşturmaktadır. Âşığın doğduğu, çalıştığı, gezdiği köy ve bölgelerle ilgili tecrübe ettiği, gözlemlediği, yaşadığı, fikir yürüttüğü, bir duygu ve düşünce oluşturduğu her konuyla ilgili birikimini yansıttığı bu şiir, kendi yer kimliği ve aidiyet duygusu ile ilgili ipuçları da sunmaktadır. Genelde aitlik duygusunu işletmediği bölgelerle ilgili olumsuz ifade ve kültürel kodlamalara yer vermekte; bu bölgelerden kendini soyutlamaktadır. Mensubu hissetmediği gruplara karşı “kötü” sıfatı ile yaptığı nitelendirmeler, kişi veya mekân özelliklerinde kullandığı mizahî üslup, olumsuz kodlarla ifade ettiği bölgelere dair özelliklerin başkaları hakkında olma tarafının ağır bastığını göstermektedir.

SONUÇ

Derdiçok'un bahsedilen şiirine ikili bir bakış açısı ile yorumlama getirilmesi; âşığın yer kimliği ve aidiyeti üzerine kurulu olan söz konusu üretiminin bu iki olgu açısından önemine dikkat çekilmesi gerekmektedir. Buradan hareketle şair ve mekân ilişkisinin âşığın şiirlerine yansımaları ile Derdiçok'un gözünden Kahramanmaraş'ın belli bir bölgesinin ne şekilde algılandığı ve söz konusu bölgenin âşığa göre karakteristik özelliklerinin ne olduğu metin üzerinden görülebilmektedir.

Metinde geçen yer adlarından sadece Kızılcaoba, "mahallemiz" ifadesi ile âşığın yer kimliğine ve aidiyet hissine bağlı şekilde dile getirilmiş; diğer bir deyişle metnin kendimiz hakkında olma özelliğine işaret etmiştir. Kızılcaoba dışındaki yer isimleri ise yer kimliği ve aitlik hissi dışında âşığın bir dönem çeşitli sebeplerle zaman geçirdiği mekânlarla ilgili gözlemlerini dile getirdiği kültürel kodlarla ifade edilmiştir. Bu ifadeler ise metnin başkaları hakkında olma özelliğini ortaya koymuştur.

Olumlu, olumsuz veya nötr olsun kültürel kodlar, bireyin o yer ile kurmuş olduğu ilişkiyi göstermektedir. Bu ilişki ise dolaylı olarak kişilerin algısını oluşturma ve yönlendirme işlevine sahip olduğu için de birtakım kültürel kodların oluşmasına neden olmaktadır. Derdiçok'un doğduğu ve hayatının belirli dönemlerini geçirdiği çeşitli köylerle ilgili geliştirdiği tutum ve fikirlerden beslenerek bahsedilen mekânların fizikî, ekonomik, sosyal ve tarihî özelliklerinin birleşiminden oluşan kültürel yapısı, âşığın şiirinde belirli kodlarla ifade edilmiştir.

Bir bölgeyi diğerlerinden ayırt edici özelliklerinin de kodlar özelinde dile getirildiği metinde okuyucuya/dinleyiciye ismi geçen her bir köy ve yerlisinin çeşitli kültürel özellikleri hakkında bilgi sahibi olma imkânı verilmiştir. Âşığın olumsuz, kötüyici, mizahî veya statü ifade edici olmak üzere seçtiği nitelendirmeler, o mekânın diğerleri tarafından algılanma şeklini ortaya koymaktadır. Başka bir ifadeyle âşığın yer kimliği veya aidiyet hissi taşımadan bahsettiği kültürel kodlamalar için ötekinin ifadesi demek mümkündür. Üst kimlik olarak Kahramanmaraşlı olan Derdiçok, ait olduğu alt gruba "mahallemiz" ifadesiyle değinmiş; diğer köyler de Kahramanmaraş'a ait köyler olmasına rağmen mensubu olduğu mahalle olmamaları, yani aitlik hissini oluşmaması sebebiyle onlara yer kimliği çerçevesinde yer vermemiştir. Âşık, öteki olarak gözlemlendiği mekânlara dair başkası hakkında olma şeklinde ifade edilen özellikleri taşıyan kodlamalar ile değinmeyi uygun görmüştür. Ancak hem kendimiz hem de başkaları hakkında olma özelliğine dayanan tüm kodlamaları, Kahramanmaraş'ın çeşitli köyleri hakkında kültürel anlamda fikir sahibi olunması açısından önemli bir rol oynamaktadır.

KAYNAKÇA

- Assmann, J. (2022). *Kültürel bellek eski yüksek kültürlerde yazı, hatırlama ve politik kimlik* (A. Tekin, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Bilgin, N. (2016). *Kimlik inşası*. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kent Kitaplığı.
- Cerrahoğlu, M. (2011). Âşıkların sosyokültürel hayattaki yeri ve önemi/ bir örneklem olarak Derdiçok. *Folklor/Edebiyat*, 17(67), ss. 143-156.
- Demir, S. (1993). *Afşin 'li Derdiçok*. Alıç Okul Yayınları.
- Ekici, M. (2007). *Halk bilgisi (folklor) derleme ve inceleme yöntemleri*. Geleneksel Yayıncılık.
- Göregenli, M. (2015). *Çevre psikolojisi insan mekân ilişkileri*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Taşkın, S. (?). *Tam Elbistan 'lı Derdiçok*. Özaydın Matbaacılık.
- Yücel, V. (2009). Hafıza yeri – Kimlik yeri. İ. E. Işık ve Y. Şentürk (Yay. Haz.), *Öznel, durumlar ve mekânlar toplum ve mekân: Mekânları kurgulamak içinde*, (ss. 101-115). Bağlam Yayınları.

EK

Yaşlılar giyer aba
Boşaltırlar kaptan kaba
Mahallemiz kızılca oba
Yegin cacık yerler onlar

Tarlalarda olur kuzğun
Bizim uşak bu yıl düzgün
Size diyom kötü İZĞİN
Yegin tezek yakar onlar

Çarşıdan alırlar bıçak
Ağalar oynatır köçek
Size diyom kötü ÇİÇEK
Çifte fistan giyer onlar

Söğütdere Armut alan
Marabuza varman kalan
Hiç yok vadesiyle ölen
Yeğin döğüş kurar onlar

Imirellez tatlı dilli
Melkirliler yoğun belli
Size diyom Arıstıllı
Yegin ardıç çeker onlar

Değirmene kodum unu
Soyamaz dokuzu onu
Size diyom kötü HUNU
Yeğın darı yerler onlar

Elinde çoban külegi
Çiğdem parmak bileği
Üçyüz altı hane CELA
Yegin eşek sürer onlar

Parmağı olmuş dolamaş
Dudakları hep yalama
Sarı sakallı MARABA
Yegin kira çeker onlar

Karayülü kazan başlı
Elembeyli garip işli
Karaelbistanlı kazma dişli
Yegin uzun olur onlar

Nörek Kabaagacın yanı
Kale kötü yüzü unlu
Dirseği kirli ÇOĞULHAN'lı
Yegin nohut yerler onlar

Çomu belli Alemdar koçak
Kaşarlıda oynar köçek
Büget muhacir belli gerçek
Yegin caba yerler onlar

Oğlakkaya koçovası
Nedir Kürtlerin cabası
Kerevin Kürdün kabası
Yegin kömür yakar onlar

Yedanlıklı sürüyle
Gelini, kızı, karıyla
Sevinliler hep yeriyle
Armut alıç yerler onlar

Binboganın yolu taşlı
Yarpuzlular birer başlı
Size diyom Kabağağaçlı
Yeğın zenbil örer onlar

Yaz gelince sürer çiti
Eğri büğrü tutar hatı
Size diyom kotu Burtu
Yeğın sepet yapar onlar

Hurman güresine ünlü
Tanır silahına şanlı
Size diyom pis Norşunlu
Yeğın azık kapar onlar

Berçeneğın yeri yazı
Birbirine gelmez sözü
Çalışkan gelini kızı
Yeğın faiz yerler onlar

Ziyaretin yeri otlu
Emirli yarpuzdan dertli
Size diyom nişanlı
Yegin kemik kapar onlar

Deha görünüyor höyük
Ozanyuğın hepi büyük
Kara salvar, morda bıyık
Yegin kalıç biçer onlar

DERDİÇOĞ'un yoktur derdi
Çoktan terkeyledim yurdu
Ozanyuğu kötü Burtu
Yegin Zenbil örer onlar. (Demir, 1993, s. 111-114)